

5.2.1 Tādējādi Komisijai ir dotas pietiekami plašas pilnvaras, tai skaitā arī tiesības noteikt (2. ievilkums) kādos gadījumos un apstākļos tā var pieņemt lēmumu pieprasīt dalībvalstīm atcelt vai mainīt kādu no to lēmumiem. EESK uzsver, ka pirmajā un trešajā ievilkumā minētajos gadījumos Komisija izpilda savu institucionālo koordinācijas un Padomes pieņemto vai atbalstīto lēmumu izpildes funkciju, bet — pat, ja to pamato pašreizējie apstākļi un EESK neizsaka par to kritiku — otrajā ievilkumā Komisijai ir piešķirtas neraksturīgas pilnvaras.

5.2.2 Kopumā EESK uzskata, ka lēmums pārbaudīt visa veida iedzīvotāju veiktās darbības, tajā skaitā tirdzniecības un muitas darbības, ietekmē brīvo tirdzniecību un izriet no politiskās izvēles, kas atkarībā no kompetences jomas ir ES vai dalībvalstu pārziņā un par kuras īstenošanu ir atbildīga Komisija.

5.2.3 EESK vēlas, lai uzsāktā muitas reforma neapdraudētu nepieciešamo brīvās tirdzniecības un lietotāju un galējo patērētāju drošības līdzsvaru, ievērojot cieņu pret muitas darbinieku un ar importētājiem un eksportētājiem saistīto darbinieku profesionālo kompetenci.

Briselē, 2006. gada 5. jūlijā

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētāja
Anne-Marie SIGMUND

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu “Baltā grāmata par finanšu pakalpojumu politiku no 2005.–2010. gadam”

COM(2005) 629 galīgā redakcija

(2006/C 309/06)

Komisija saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 262. pantu 2005. gada 1. decembrī nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu “*Baltā grāmata par finanšu pakalpojumu politiku no 2005.–2010. gadam*”

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Vienotā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2006. gada 31. maijā. Ziņotājs — IOZIA kgs.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 428. plenārajā sesijā, kas notika 2006. gada 5. un 6. jūlijā (6. jūlijā sēdē), ar 152 balsīm par, 1 balsi pret un 9 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un priekšlikumi

1.1 EESK atbalsta Komisijas priekšlikumu turpmākos piecus gadus veltīt finanšu pakalpojumu nozares “dinamiskai konsolidācijai”, īstenojot un nostiprinot pašreiz spēkā esošos tiesību aktus, tādējādi izvairoties no papildu regulējošu pasākumu ieviešanas (*goldplating*) tendences, vienlaicīgi ievērojot Lisabonas stratēģiju un Eiropas sociālā modeļa iezīmes.

1.2 EESK uzskata, ka ir svarīgi, lai uzraudzības iestāžu loma un darbs tiktu rūpīgi novērtēts un veicināta vislabākā koordinācija saskaņā ar noteikumiem par *Lamfalussy* procesa 3. pakāpes komitejām.

1.2.1 EESK uzskata, ka **pašlaik ir pārāgri izveidot vienu vienīgu ES uzraudzības iestādi**, kas nākotnē varētu atvieglot tirgu integrāciju. Tomēr Komiteja uzskata, ka pašlaik būtu lietderīgi ierosināt, lai ES iestādes nosaka **galveno uzraudzības iestādi**, kas atrastos mātesuzņēmuma mītnes valstī un kuras

uzdevums būtu uzraudzīt darbības, ko veic arī attiecīgie meitasuzņēmumi un saistītie uzņēmumi, kas tiek uzraudzīti citā dalībvalstī. Priekšrocības, ko varētu gūt Eiropas mēroga uzņēmumi, kā arī patērētāji, būtu acīmredzamas.

1.3 Finanšu darījumu pieaugošās lomas ekonomikā (ko dažkārt sauc par ekonomikas finansializēšanu) pamatā ir finanšu darījumu efektivitātes uzlabošana. Lai gan minētā procesa rezultātā rodas ievērojams potenciāls ekonomikas un nodarbinātības izaugsmei finanšu nozarē, tas var negatīvi ietekmēt ekonomiku kopumā. Komerčiāla un finansiāla rakstura spriedzes rezultātā ilgākā laika posmā varētu rasties nopietnas problēmas, piemēram, pašreiz raksturīgie neplānotie uzņēmumu pārņemšanas piedāvājumi, no kuriem liela daļa ir novedusi pie vērtības samazināšanas īsākā laika posmā. Vērtspapīru tirgus koncentrēšanās uz biržas vērtību var kavēt arī rūpniecības stratēģiju īstenošanu. Turklāt finanšu darījumu

nozīmes pieaugums ekonomikā rada tādu tirgu, kur, izmantojot pārņemšanas draudus, tiek īstenota uzņēmumu ārēja kontrole; šīs jomas speciālisti piekrīt, ka no vienas trešdaļas līdz pusei minēto operāciju rada vērtības samazināšanu.

1.3.1 Tomēr nedrīkst aizmirst, ka konsolidācijas procesu dēļ finanšu pakalpojumu jomā var vismaz īslaicīgi un vidējā termiņā samazināties darba vietu skaits un tādēļ **darbinieku vidū radīt aizvien lielāku nedrošības sajūtu**. EESK uzsver, ka konsolidācijas procesos jāņem vērā sociālās sekas, un aicina dalībvalstis **veikt piemērotus pasākumus, lai mazinātu minētās sekas**, un atbalstīt apmācību un pārkvalifikācijas plānus, kuri ir nepieciešami, lai sasniegtu Lisabonas stratēģijas mērķus.

1.4 EESK atbalsta tiesību aktu vienkāršošanas, kodificēšanas un skaidrākas formulēšanas mērķus, lai izveidotu labāku likumdošanas praksi, un šajā sakarā atzinīgi vērtē Komisijas apņemšanos rīkot regulāras, biežas un atklātas konsultācijas ar visām ieinteresētajām personām un pirms katra priekšlikuma veikt uzticamu ietekmes novērtējumu, kurā ir ņemti vērā arī sociālie un ekoloģiskie aspekti, kā arī ietekme uz tautsaimniecības sistēmu kopumā.

1.4.1 EESK pieprasa, lai darbs sakarā ar finanšu pakalpojumu rīcības plānu būtu pārskatāmāks un par to notiktu debātes ne tikai ekspertu lokā.

1.5 EESK atzinīgi vērtē Komisijas ierosināto iniciatīvu, proti, publicēt tādu paziņojumu/ ieteikumu par pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem (PVKIU), kurā meklētas iespējas, lai novērstu pašreizējos šķēršļus minēto finanšu instrumentu brīvai aprītei.

1.6 Izšķiroša nozīme būs informācijas un finanšu kultūras uzlabošanai un patērētāju apziņas palielināšanai. Atzinīgi vērtējams ir Komisijas nodoms uzsākt īpašas iniciatīvas kopā ar ES patērētāju apvienībām. Attiecībā uz dalībvalstīm Komisijai tomēr būtu jāklūst aktīvākai un jāaicina dalībvalstis ieviest valstu līmenī stingrākus noteikumus par to, kādā veidā jāiesaista ieinteresētās personas. EESK pauž gatavību piedalīties šajā iniciatīvā un šajā sakarā sadarboties ar patērētāju tiesību aizsardzības iestādēm un valstu ekonomikas un sociālo lietu padomēm.

1.7 Saskaņā ar spēkā esošajiem uzraudzības noteikumiem, kas atšķiras katrā dalībvalstī, uzņēmumu pienākums ir sniegt noslēguma pārskatu un atskaiti. Starptautisko finanšu pārskatu standartu (IFRS) ieviešana būtu lieliska iespēja saskaņot pārskatu sniegšanas prasības Eiropas līmenī. EESK atzīmē, ka Starptautisko grāmatvedības standartu padome (IASB) — starptautiska iestāde, kas darbojas uz privāta finansējuma pamata, — pilnībā neatspoguļo pašreizējo situāciju pasaules ekonomikā un cer, ka šī iestāde izrādīs vēlmi sadarboties ar citām iestādēm starptautiskā līmenī, piemēram, ar Eiropas Komisiju.

1.8 Attiecībā uz ierosinātajām direktīvām par privātklientu darījumiem EESK paudis īpašu nostāju saistībā ar direktīvu par patērētāju kredītiem, kas būtu jāpieņem pēc iespējas ātrāk, un

saistībā ar direktīvu par maksājumu pakalpojumiem, kuru Komiteja pašlaik izvērtē atzinumā, kas tiek gatavots. Lai gan EESK piekrīt direktīvā par hipotekāro kredītu izvirzītajiem mērķiem, tā tomēr pauž nopietnas bažas, vai integrēts aizdevumu tirgus ir izveidojams īsā laikā. Turpretī attiecībā uz mijie-skaita un norēķinu sistēmām EESK atzinīgi vērtē to, ka ir pieņemta pamatdirektīva.

1.9 Komisija ir paudusi šaubas attiecībā uz tā sauktā "26. režīma" ieviešanu finanšu pakalpojumu jomā. EESK ņem vērā šo faktu un izsaka vēlmi izvērtēt efektīvas piemērošanas noteikumus (tad, kad tie tiks sagatavoti), kuros noteikti jāparedz patērētāju tiesību aizsardzība un patiesas vērtības nodrošināšana patērētājiem.

1.10 Attiecībā uz turpmākajām iniciatīvām EESK norāda, ka:

— lietderīgi ir tādi pasākumi saistībā ar PVKIU, kuru mērķis ir **tuvināt** ieguldījumu fondiem piesaistītas dzīvības apdrošināšanas (mainīga daļu kapitāla polise) un citu finanšu produktu **normatīvos standartus**,

— **svarīgi ir nodrošināt tiesības, kas garantē piekļuvi bankas kontam**,

— jānovērš **šķēršļi, lai radītu iespēju lietot citā valstī atvērto bankas kontus**.

1.11 EESK ir pārliecināta, ka ES standartu kvalitāte finanšu pakalpojumu regulēšanas jomā ir ļoti augsta un ka ES var būt par atskaites punktu visām citām valstīm. Līdzās dialogam ar jaunajām rūpnieciski attīstītajām valstīm (piemēram, Indija, Brazīlija un Ķīna) ES saskaņā ar Komisijas priekšlikumu būtu jāuzsāk dialogs arī ar mazāk attīstītajām valstīm, kurām ir nepieciešams ievērojams atbalsts, lai izveidotu finanšu pakalpojumu tirgu.

1.12 EESK atbalsta visas ES un valstu iestādes cīņā pret noziedzību un terorismu. Atbilstoši Komisijas uzsvērtajai nepieciešamībai pēc plašas un nepārtrauktas sadarbības finanšu sistēmā ar atbildīgajām iestādēm, EESK atbalsta un atkārtoti uzsver finanšu iestādēm, kā arī atbildīgajām iestādēm izteikto aicinājumu, proti, darīt zināmu, kādus pasākumus tās ir veikušas pēc finanšu starpnieku iesniegtās informācijas saņemšanas.

2. Ievadpiezīmes

2.1 Baltajā grāmatā par finanšu pakalpojumu politiku no 2005.–2010. gadam ir izvirzīti vairāki mērķi finanšu pakalpojumu jomas **dinamiskas konsolidācijas** veicināšanai, jo finanšu tirgus efektīva darbība ir izšķirošs faktors, lai īstenotu attīstības un ekonomiskās izaugsmes stratēģiju. Baltās grāmatas moto ir "dinamiska konsolidācija", un tas ir jāsaprot kā tādu šķēršļu novēršana, kas, neskatoties uz jau finanšu pakalpojumu rīcības plānā no 1999.–2005. gadam (FSAP) sasniegtajiem būtiskajiem rezultātiem, vēl joprojām traucē finanšu pakalpojumu un kapitāla brīvu apriti.

2.2 Tā kā likumdošanai ir svarīga nozīme finanšu tirgu funkcionēšanā, pilnībā pamatoti Baltajā grāmatā ir īpaši uzsvērts, ka jāpiemēro un jānostiprina spēkā esošie tiesību akti un **vienlaicīgi** jāizvairās no tā, ka ir **pārāk daudz regulējošo pasākumu**, t.i., jāizvairās no tā sauktās “goldplating” tendences, it īpaši dalībvalstīs.

2.3 Analizējot tiesisko regulējumu, **jāapsver ES esošo uzraudzības iestāžu pilnvaras, uzdevumi un atbildība koordinācijas jautājumos**. Lai gan pašlaik uzraudzība valsts līmenī pagaidām ir vislabākais veids, kā aizsargāt un sniegt garantijas patērētājiem un ieguldītājiem, tomēr nedrīkst aizmirst par divām svarīgām problēmām, kas ir cieši saistītas ar šādu pieeju.

2.3.1 Nepietiekama uzraudzības jomas integrācija pārvalstiskā līmenī ierobežo tirgu integrāciju. Tādēļ **jāveicina un jānostiprina** cieša **dalībvalstu iestāžu sadarbība**. Lielo Eiropas banku, kas darbojas vairākās dalībvalstīs, riska pārvaldība notiek konsolidēti grupas līmenī. Uzraudzības iestādēm jābūt spējīgām pareizi novērtēt šo lielo Eiropas grupu riska profilu.

2.3.2 Saglabājot būtiskas valsts uzraudzības iestāžu priekšrocības, nedrīkst radīt pamatu tam, ka ES parādās tādi šķēršļi “dinamiskai konsolidācijai”, kuru pakāpeniska novēršana ir paredzēta Baltajā grāmatā.

3. Vispārīgas piezīmes

3.1 Nesen publicētajā atzinumā EESK ir paudusi savu nostāju attiecībā uz Zaļo grāmatu par finanšu pakalpojumu politiku (2005–2010). Tā kā Baltajā grāmatā ir iekļauti daudzi priekšlikumi no Zaļās grāmatas, EESK apstiprina savas iepriekš minētajā atzinumā⁽¹⁾ paustās piezīmes un veic to kopsavilkumu šajā atzinumā.

3.1.1 Baltajā grāmatā ir uzsvērts, ka **finanšu pakalpojumu jomai ir liels potenciāls, lai veicinātu ekonomisko izaugsmi un nodarbinātību**. Tomēr EESK uzskata, ka šo būtisko dokumenta premisu rūpīgi jāpārdomā, ņemot vērā reālos apstākļus un dažādus, jau pietiekami pierādītus faktus.

3.2 Ar nozares konsolidācijas procesa palīdzību var paaugstināt efektivitāti un panākt apjomradītus ietaupījumus, kas galā var nākt par labu starpnieku riska kapitāla daļu īpašniekiem (pateicoties lielākai peļņai no ieguldītā kapitāla), kā arī tiem, kas izmanto finanšu pakalpojumus (pateicoties zemākām cenām par pakalpojumiem).

3.3 Tomēr vienlaicīgi pastāv visaptveroši un uz pieredzi pamatoti pierādījumi, ka **konsolidācijas procesu dēļ finanšu pakalpojumu jomā samazinās darba vietu skaits un tādēļ darbinieku vidū rodas aizvien lielāka nedrošības sajūta**. Nenoliedzami, ka uzņēmējdarbības plānos, kad notiek uzņēmumu apvienošanās un pārņemšana, galvenā uzmanība tiek

pievērsta pirmām kārtām ietaupījumiem, kas rodas, samazinot darbspēka izmaksas. **Īsākā laika posmā konsolidācijas procesu rezultātā samazinās faktiskais darba vietu skaits, tomēr jāatzīst, ka tādējādi tiek radīta iespēja pilnveidot un attīstīt inovatīvus pakalpojumus un darbību jomas, kas, savukārt, pozitīvi ietekmēs situāciju nodarbinātības jomā**. Novēršot šķēršļus, kuri traucē finanšu pakalpojumu sniedzējiem pilnībā gūt labumu no sinerģijas, kas rodas pārrobežu apvienošanas rezultātā, bankām būtu iespējams sniegt pakalpojumus ar zemākām izmaksām, un tādējādi varētu radīt klientiem draudzīgāku cenu politiku un veicināt pieprasījumu. Tā rezultātā finanšu starpniekiem rastos stimuli veikt ieguldījumus, kam būtu pozitīva ietekme ne tikai nodarbinātības jomā. Izņemot tādas specifiskas jomas kā *callcenter* (*klientu atbalsta dienests*) un *back office* (*kreditēstādes personāls*), kas nav tieši saistīts ar klientu apkalpošanu), jaunās darba vietas parasti piesaista kvalificētus un labāk apmaksātus darbiniekus.

3.4 Kaut arī pieņemot, ka nozares konsolidācijai nebūs negatīva ietekme uz faktisko darba vietu skaitu, Komiteja vēlas īpaši uzsvērt, ka nedrīkst ignorēt faktu, ka **starp pastāvošo darba vietu zaudēšanu un jaunu darba vietu radīšanu izveidosies “tukšums” gan laika izteiksmē, gan attiecībā uz nepieciešamo kvalifikāciju, kas iegūstama, pateicoties pārkvalifikācijai**. Brīdī, kad priekšplānā ir izvirzīta nevis darba vietas saglabāšana, bet gan nodarbinātības iespējas, dalībvalstīm galvenā uzmanība ir jāpievērš tālākizglītības un pārkvalifikācijas programmu veicināšanai, kā arī atbilstošas sociālo seku mazināšanas sistēmas nodrošināšanai.

3.5 Ja darba ņēmējiem ir sajūta, ka viņu kvalifikācijas un kompetences ir nepieciešamas arī ātri mainīgajos ekonomiskajos apstākļos, viņi labprātāk akceptēs faktu, ka darba vietas ir mazāk stabilas — parādība, kas saistīta ar nozares “dinamisku konsolidāciju”. Pamatojoties uz šo faktu, **profesionālā izglītība ir jāuzskata ne tikai par instrumentu, lai mazinātu sociālo nestabilitāti, bet arī par būtisku un obligātu elementu, kas nodrošina “dinamiskās konsolidācijas” un tādas Lisabonas stratēģijas ilgstošus panākumus, kuras mērķis ir izveidot ES ekonomiku par svarīgāko uz zinātnes atziņām balstīto ekonomiku pasaulē**. Tādēļ jāizveido atbilstīgs sociālais tīkls, lai mazinātu šādu pārejas posmu bieži vien nopietnās sekas.

4. Īpašas piezīmes

4.1 Labāka likumdošana

4.1.1 Trīs galvenie principi attiecībā uz labāku likumdošanas praksi ir **vienkāršošana, kodifikācija un skaidri formulējumi**. Ir svarīgi turpināt šo pieeju, lai nodrošinātu nepieciešamo juridisko konsekveni, vienkāršotu īstenošanu un vienotu transponēšanu valstu tiesību aktos.

⁽¹⁾ OV C 65, 17.03.2006.

4.1.2 EESK atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu attiecībā uz labāku likumdošanas praksi. Komiteja īpaši atzinīgi vērtē Komisijas apņemšanos **rikot biežas un atklātas konsultācijas ar visiem iesaistītajiem dalībniekiem** un pirms katras likumdošanas iniciatīvas **veikt ietekmes novērtējumu** attiecībā uz izmaksām un ieguvumiem plašākajā izpratnē, tostarp ņemot vērā arī **sociālos un ekoloģiskos** aspektus. Turklāt būtiska nozīme ir arī kopā ar Padomi un Parlamentu veicamajiem pasākumiem, lai uzlabotu tiesiskā regulējuma kvalitāti, un ārējos faktorus, kas ietekmē tautsaimniecības sistēmu kopumā.

4.1.3 EESK ir vienprātis ar Komisiju par to, ka, ņemot vērā ES turpmāku paplašināšanos, izaicinājums ir gan pareizi un termiņiem atbilstoši transponēt ES tiesību aktus 25 dalībvalstīs, gan arī pēc tam tos pareizi īstenot. Turklāt Komiteja — tāpat kā Komisija — uzskata, ka **jāizvairās no “goldplating” tendences, t.i., vienpusējas tādu papildu normatīvu pieņemšanas, kas ir pretrunā vienotā tirgus principiem. Nepamatota daudzveidība, kas iezīmējas valstu tiesību aktos par patērētāju aizsardzību, patiesi ir viens no galvenajiem šķēršļiem finanšu pakalpojumu integrācijai Eiropas Savienībā.**

4.1.4 Arī EESK uzskata, ka ir svarīgi veikt **paveiktā darba (ex-post) novērtējumu**, vai ar tiesiskā regulējuma palīdzību patiesi tiek sasniegts izvirzītais mērķis un vai tirgu attīstība atbilst prognozēm vismaz tajās jomās, kas ir iekļautas tā sauktajā “Lamfalussy procesā”.

4.1.5 Kopienas un valstu tiesību aktu konsekvences nodrošināšana jāsāk ar **vissvarīgākajām jomām**, proti, tādām, kurās var būt būtiskas problēmas saistībā ar tiesību aktu saskaņošanu un konsolidāciju, piemēram, **PVKIU (pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmumi)** realizācijas un reklāmas pasākumu gadījumā. Lai šajā jomā būtu lielāka konkurence un efektivitāte, viens no priekšnoteikumiem ir lielāka rīcības brīvība realizācijas un tirdzniecības nozarēs, kurās iezīmējas būtiski šķēršļi tādēļ, ka vēl nav skaidri noteikts tiesiskais regulējums. Tādēļ īpaši lietderīga ir Komisijas iniciatīva — 2006. gadā izstrādāt attiecīgu paziņojumu vai ieteikumu un Balto grāmatu par aktīvu pārvaldīšanu (*asset management*).

4.1.6 Komisijas ierosinās **apvienot sešpadsmit spēkā esošās direktīvas par apdrošināšanu vienā direktīvā**. EESK atbalsta šo priekšlikumu par kodifikāciju un uzskata to par izcilu piemēru, pēc kura būtu jāvadās arī citās jomās, pieņemot tiesību aktus, kuros ir apkopotī, vienkāršoti un pārstrukturēti līdz šim vairākās direktīvās izklāstītie noteikumi par to pašu tematu.

4.1.7 EESK arī uzskata, ka gadījumā, ja Kopienas tiesību akti ir nepareizi transponēti vai īstenoti, lietderīgi ir uzsākt **pārskatīšanu vai saistību neizpildes tiesvedību**. Tomēr Komiteja

konstatē, ka Komisija, ko pēdējā laikā ievērojami ietekmē Padome, aizvien retāk ir veikusi šāda veida darbības.

4.1.8 Neskatoties uz uzlabojumiem un racionalizācijas pasākumiem privātpersonām sniegto finanšu pakalpojumu jomā, nedrīkst atstāt bez uzmanības **problēmas saistībā ar patērētāju informēšanu, izglītošanu un apziņu**, jo tie ir būtiski funkcionējoša tiesiskā regulējuma elementi. Tādēļ iniciatīva — **veikt specifiskas darbības kopā ar patērētāju apvienībām un finanšu nozares pārstāvjiem** — ir ļoti lietderīga, turklāt Komisijai būtu vairāk jādarbojas, lai valstu līmenī šāda prakse tiek, ja ne obligāti ieviesta, tad vismaz uzsvērti ieteikta. Ideja par **ES patērētāju periodisku biļetenu** teorētiski ir ļoti laba. Tomēr jāņem vērā, ka informācijas instrumentiem jābūt tādiem, kas patiesi sasnieg patērētāju. EESK aicina Komisiju sadarboties ar Padomi un Parlamentu, lai pēc Eiropas līmenī paredzēto pasākumu parauga tiktu izvērtēti **saistošāki noteikumi par to, kādā veidā jāiesaista ieinteresētās personas arī valstu līmenī**. *FIN-NET* (instruments, ko patērētāju vairākums līdz šim nepazīst) izveide ir solis vēlamajā virzienā. Saistībā ar minētā instrumenta funkciju pārskatīšanu EESK iesaka iesaistīt patērētāju apvienības un pilsoniskās sabiedrības organizācijas, kā arī sociālos partnerus un paūz gatavību mērķtiecīgi atbalstīt šo iniciatīvu, piemēram, valstu patērētāju tiesību aizsardzības iestādēs un ekonomikas un sociālo lietu padomēs.

4.1.9 EESK uzskata, ka Komisija, ja tā uzskata, ka informācijas izplatīšana ir nozīmīga, īpaši patērētāju, ieguldītāju un finanšu jomā nodarbināto vidū, nedrīkst pārāk zemu novērtēt **jautājumu attiecībā uz dokumentu pieejamību attiecīgajā valodā**. Komisijai jāpievērš uzmanība šai problēmai un jādarbojas viss nepieciešamais, lai vismaz svarīgākie dokumenti būtu pieejami pēc iespējas vairākās valodās.

4.1.10 EESK atzinīgi vērtē to, ka **patērētājiem, kā arī banku un finanšu uzņēmumu darbiniekiem tiek pievērsta uzmanība** un regulāri tiek prasīts viņu padoms attiecībā uz tēmām, kuras viņiem ir svarīgas. Tirgu integrācijas pievienotā vērtība ir saistīta ar patērētāju apmierinātību, tomēr jāņem vērā arī pieņemto lēmumu ietekme uz sabiedrību. Iepriekšējās direktīvās, kas pieņemtas attiecībā uz finanšu jomu, ne vienmēr tika ņemta vērā šī pieeja. Teksta sadaļā “Vispārīgas piezīmes” minētie ierosinājumi ir paredzēti, lai īpaši uzsvērtu šo aspektu.

4.1.11 Attiecībā uz mijiedarbību ar citām ES ekonomikas politikas jomām EESK jau ir uzsvērusi, ka dažādām lielu Eiropas bankas grupu daļām PVN noteikumi var būt šķērslis, lai nostiprinātu finanšu pakalpojumus^(?), un ir gandarīta par Komisijas nodomu iesniegt likumdošanas priekšlikumu šajā jomā. Tomēr īpaši uzmanīgi jāpārbauda PVN noteikumu saskaņošanas procesa (ko ir vēlams veikt) potenciālās ekonomiskās, sociālās

(?) OV C 65, 17.03.2006.

un ekoloģiskās sekas. EESK jau ir norādījusi, ka pašreizējā situācija var kavēt finanšu tirgus pilnīgu integrāciju un galīgu izveidi. Turklāt Komiteja vēlētos vēlreiz pievērst uzmanību ar ārpalpojumiem saistītajai problēmai, **kas varētu pārmērīgi saasināties tādēļ, ka nodokļu sistēmas nav saskaņotas**, un negatīvi ietekmētu nodarbinātību, pakalpojumu kvalitāti un sistēmas kopējo uzticamību. EESK uzskata, ka šo tematu būtu rūpīgi jāizskata arī, ņemot vērā bieži vien neapmierinošos rezultātus ārpalpojumu praksē.

4.2 Atbilstīgas regulācijas un uzraudzības struktūras

4.2.1 Neapšaubāmi pozitīvi vērtējams ir mērķis **veicināt koordināciju starp tirgus uzraudzības iestādēm. Pakāpeniski nostiprinot 3. līmeņa komiteju lomu** un saskaņojot locekļu pienākumus, "Lamfalussy procesa" ietvaros, varētu vieglāk sasniegt šo mērķi. Tādā veidā varētu papildināt ES tiesisko regulējumu. Tādējādi būtu iespējams gan atslēgt Komisijas darbu, gan samazināt "goldplating" risku, ko rada dalībvalstis un uzraudzības iestādes.

4.2.2 EESK uzskata, ka pašlaik vēl ir par agru apsvērt iespēju par tādas vienas uzraudzības iestādes izveidi Eiropas Savienībā, kas būtu atbildīga par uzraudzības koordināciju. Tomēr valstu uzraudzības iestādēm aktīvi un pastāvīgi jāsadarbjas un jāmēģina izveidot **kopīgi rīcības kodeksi un standarta procedūras**. Tādā veidā izveidota lielāka savstarpējā uzticēšanās būtu pirmais solis šajā procesā, kura rezultātā nākotnē izveidotu ES uzraudzības iestādi, kas uzraudzītu lielas finanšu, banku un apdrošināšanas grupas, kuras darbojas vairākās dalībvalstīs. Vispirms ir svarīgi noteikt galveno uzraudzības iestādi, kas atrastos mātesuzņēmuma mītnes valstī un kuras pienākums būtu uzraudzīt citās Eiropas valstīs aktīvos meitasuzņēmumus un saistītos uzņēmumus. Starptautiskie uzņēmumi un uzraudzības iestādes varētu gūt ievērojamu labumu no iekšējā tirgus, jo tādējādi tie izvairītos no vairākkārtējas finanšu pārskatu un atskaišu sniegšanas un tiem nebūtu jārēķinās ar atšķirīgiem valstu noteikumiem.

4.2.3 Metode, kas minēta, piemēram, direktīvā par tirgus ļaunprātīgu izmantošanu, būtu jāpopularizē. Pateicoties ļoti detalizētam direktīvas projektam, transponēšana valsts tiesību aktos noritēja ļoti vienoti un pārvaldes iestādēm varēja uzlikt lielu atbildību. Tās sadale notika Eiropas līmenī, nosakot, kurus specifiskus pienākumus jānodod no vienas uzraudzības iestādes citas iestādes pārziņā.

4.2.4 **Pieņemot starptautiskos finanšu pārskatu standartus (IFRS — International Financial Reporting Standards)**, radās piemērota izdevība, lai vienkāršotu uzņēmējdarbības grāmatvedību un to pielāgotu moderniem standartiem. Tā varētu būt arī izdevība, lai **vienādotu prasības attiecībā uz informāciju, kas**

starpniekiem jāiesniedz uzraudzības iestādēs. EESK uzskata, ka līdz ar IFRS pieņemšanu vairāk nav pamata atlikt vai kavēt minētā mērķa sasniegšanu, kas ir būtisks priekšnosacījums, lai Eiropas mērogā būtu efektīva un sekmīga koordinācija un sadarbība uzraudzības jomā. Tomēr šis process būtu jāpielāgo attiecīgajiem ES projekta "Solvency II" (Maksāspēja II) mērķiem. Protams, uzņēmumiem, kas savus pārskatus un konsolidētos pārskatus vēl nav pielāgojuši IFRS, nebūtu jānonāk neizdevīgākā situācijā salīdzinājumā ar tiem, kas jau ir izpildījuši savu pienākumu.

4.3 Pašreizējās un turpmākās iniciatīvas likumdošanas jomā

4.3.1 Pašreizējās iniciatīvas

4.3.1.1 Attiecībā uz privātklientu bankām uzsāktas trīs svarīgas iniciatīvas. Saistībā ar iniciatīvu hipotekāro kredītu jomā EESK⁽⁹⁾ jau ir paudusi pamatotas šaubas par iespēju integrēt tirgu, ņemot vērā tiesiska rakstura aspektus un būtiskas problēmas, kas izklāstītas nesen izstrādātajā atzinumā. EESK gaida Komisijas pamatnostādnes un atbildi uz celtajiem iebildumiem.

4.3.1.2 Komisijas ierosinātie grozījumi direktīvā par patēriņa aizdevumiem, kas ir iesniegti izskatīšanai Parlamentā, var uzlabot iepriekšējo priekšlikumu, kaut arī šie grozījumi pilnībā neapmierina patērētāju prasības. EESK ar interesi gaida minētās apspriešanas rezultātu un cer, ka direktīva tiks ātri pieņemta.

4.3.1.3 Arī **direktīvai par maksājumu pakalpojumiem** ir nozīmīga loma. Attiecībā uz pārrobežu maksājumu pakalpojumiem vēl joprojām pastāv nepietiekama pārredzamība. Finanšu sistēmā būtu jāpiemēro Konkurences ģenerāldirektorāta izstrādātie konkurences, pārredzamības un salīdzināmības noteikumi. Vienotas ES maksājumu zonas (SEPA) izveide līdz 2010. gadam ir tālejošs un atzinīgi vērtējams mērķis, kas nodrošina pārrobežu maksājumu lielāku efektivitāti un pilsoņiem dod drošības sajūtu. Tomēr jāņem vērā, ka dažās dalībvalstīs jau ir efektīvas un zemu izmaksu sistēmas (piemēram, tiešais debets). Īstenojot SEPA, jāņem vērā patērētāju intereses un jāsniedz pievienotā vērtība. EESK pašlaik gatavo atsevišķu atzinumu par maksājumu pakalpojumiem, kurā tā plaši izklāstīs savu nostāju.

4.3.1.4 Pārstrādājot Banku direktīvas 16. pantu un Apdrošināšanas direktīvas 15. pantu, **jāpārbauda noteikumi par būtisko līdzdalību**. Šāda pārbaude ir ļoti svarīgs pasākums, ar kura palīdzību var novērst, ka dažas uzraudzības iestādes, aizbildinoties ar finanšu sistēmu rūpīgu pārvaldību, varētu kavēt iekšējā tirgus līdzsvarotu attīstību. EESK uzskata, ka sistēmas stabilitāti visiedarbīgāk var nodrošināt, veicinot tās efektivitāti, nevis ierobežojot kontroles pār uzņēmumu nodošanu.

⁽⁹⁾ OV C 65, 17.03.2006.

4.3.1.5 Tā kā **mijieskaita un norēķinu sistēmu** jomā nav regulējošu tiesību aktu, tiek veicināts, ka saglabājas augstas izmaksas un regulāra ļaunprātīga izmantošana. Pārrobežu mijieskaita un norēķinu infrastruktūra ir saistīta ar lielākām izmaksām un ir neefektīvāka par attiecīgajām valstu sistēmām. EESK atzinīgi vērtētu tādas pamatdirektīvas pieņemšanu, kas veicinātu Eiropas dalībnieku konkurētspēju, tostarp konkurējot starptautiskajā līmenī. Efektīvs un sakārtots tirgus piesaista ieguldījumus un Eiropai nepieciešami ieguldījumi, ja tā patiesi vēlas sasniegt mērķi attiecībā uz ekonomikas un nodarbinātības izaugsmi.

4.3.2 Aktuālas piezīmes

4.3.2.1 EESK piekrīt Komisijas vērtējumam attiecībā uz nepamatotiem šķēršļiem, kas traucē pilnīgi īstenot brīvu kapitāla apriti un veikt pārrobežu ieguldījumus.

4.3.2.2 Komisija ir paudusi skeptisku nostāju attiecībā uz tā saukto **“26. režīmu” finanšu pakalpojumu jomā. Savukārt minimālās saskaņošanas princips** pieļauj pārāk daudz iespēju, lai radītu atšķirības. Mītnes valsts princips bija izcils līdzeklis, lai veiktu liberalizāciju un veicinātu konkurenci ES. Jo lielāka būs savstarpējā uzticēšanās atsevišķu dalībvalstu iekšējās likumdošanas kvalitātei, jo pilnīgāk šo principu pieņems dalībvalstis. Ņemot vērā iepriekš minēto, mērķis — pilnībā **saskaņot tiesisko regulējumu** — veicina un nostiprina **tā sauktās uz uzticēšanos balstītās attiecības**, kas ir kopīgas uzraudzības kultūras pakāpeniskas veidošanās pamatā. Tā rezultātā būtu iespējama svarīgāko finanšu pakalpojumu līguma klauzulu saskaņošana. EESK vērs uzmanību uz to, ka līdz šim vēl nav pierādīts, ka 26. režīms ir (efektīvi) piemērojams, un Komisijai noteikti būtu jāuzsāk detalizēts pētījums attiecībā uz minētā režīma piemērošanu. Savā agrākajā atzinumā EESK ir konstatējusi, ka [26. režīms] varētu būt reāla iespēja pēc tam, kad būtu rūpīgi pārbaudītas visu 25 dalībvalstu tiesību normas un līgumi un būtu konstatēts, ka “paralēlais” instruments nav pretrunā ar kādas dalībvalsts noteikumiem un tiesisko regulējumu. **Standartizācijas noteikumi** nekādā gadījumā **nedrīkst kavēt jaunu produktu piedāvāšanu, tādējādi kļūstot par inovācijas “bremzi”** ⁽⁴⁾.

4.3.3 Turpmākās iniciatīvas

4.3.3.1 Nesēn izstrādātajā atzinumā par 2005. gada jūlija Zaļo grāmatu EESK ir uzsvērusi, ka **pasākumi attiecībā uz PVKIU ir lietderīgi** ⁽⁵⁾: “Ieguldījumu fondi konkurē ar tādiem finanšu produktiem kā **mainīgas daļu kapitāla polises** (“unit-linked policies”), ko ieguldītāji uzskata par ieguldījumu fondiem līdzīgu produktu, kaut gan šādu polišu tiesisks regulējums ir

pilnīgi atšķirīgs. Tas var negatīvi ietekmēt ieguldītāja izvēli, kā rezultātā attiecīgo ieguldījumu izmaksu un riska līmenis var palielināties. EESK uzskata, ka minēto problēmu nav iespējams atrisināt, samazinot konkurenci vai samazinot ieguldījumu fondiem uzliktos ierobežojumus un no fondiem pieprasītās garantijas. Tā vietā Komiteja aicina veikt paaugstināt standartus, lai uz tādiem finanšu produktiem, ko ieguldītāji uzskata par tiešu alternatīvu ieguldījumu fondiem, tiktu attiecinātas normatīvās prasības, kas ir līdzīgas prasībām, ko izvirza minētajiem fondiem.” Nevienlīdzīgas prasības attiecībā uz fondiem un mainīgām daļu kapitāla polisēm, nepilnīga Eiropas apliecību attīstība tādēļ, ka dažas uzraudzības iestādes vēl joprojām liek šķēršļus, nepietiekama izmaksu pārredzamība, īpaši izstāšanās gadījumā, tirgus sadrumstalotība un augstas attiecīgās izmaksas ir tikai dažas no atzinumā minētajām problēmām. Katrā ziņā EESK ir norūpējusies, ka dažās dalībvalstīs ir ieviesti garantēta kapitāla fondi, neizvirzot noteikumu, ka pārvaldes sabiedrību rīcībā jābūt atbilstīgam pašu kapitālam. Tas varētu radīt nepietiekamu patērētāju aizsardzību gadījumā, ja tirgus attīstība būtu īpaši nelabvēlīga. EESK aicina Komisiju novērst šo trūkumu un noteikt atbilstīgas prasības attiecībā uz pašu kapitālu sabiedrībās, kas piedāvā garantēta kapitāla fondus, kā arī īpašu un atbilstīgu uzraudzības līmeni. EESK apzinās nepieciešamību nodrošināt, lai PVKIU darbs kļūtu efektīvāks citastarp tādēļ, ka PVKIU kā būtiska pensiju fondu sistēmas daļa sniedz ievērojamu palīdzību, lai risinātu Baltās grāmatas sākumā minēto problēmu, proti, tāda ievērojama deficīta finansējums pensiju pabalstu jomā, kas skar lielāko daļu Eiropas ekonomiku.

4.3.3.2 EESK ir vienisprātis ar Komisiju, ka liela nozīme (ne tikai no finansiālā aspekta) ir **tiesībām, kas garantē piekļuvi bankas kontam**. Modernas ekonomikas laikā, bankas konta esamība piešķir katram iedzīvotājam sava veida “ekonomisko pilsonību”. Dažās dalībvalstīs šāda veida pilsoņu tiesības ir likumīgi atzītas, un piekļuve svarīgākajiem finanšu sistēmas pakalpojumiem ir nodrošināta par iespējami zemākām izmaksām. Citās valstīs šajā sakarā palielinās tādu uzņēmumu informētība, kas par pāris *euro* mēnesī kopā ar bankas kontu piedāvā pakalpojumu “paketi”.

4.3.3.3 Jācenšas sasniegt mērķi — **novērst šķēršļus bankas kontu pārrobežu lietojuma jomā**, kā rezultātā tiktu veicināta maksas par banku pakalpojumiem samazināšana. Pateicoties iespējai atvērt un lietot bankas kontus tiešsaistē, būtu patiesi iespējams panākt kontu mobilitāti Eiropā. Tomēr jāņem vērā, ka ne visi patērētāji prot un vēlas izmantot informācijas tehnoloģijas. Komisijai būtu jāatrod risinājums, kas apmierinātu arī šo — parasti sociāli neaizsargātāko — iedzīvotāju grupu pārstāvju vajadzības. Jāuzsver, ka šo iespēju var īstenot tikai tad, ja tiks veicināta patiesa un konstruktīva uzraudzības iestāžu

⁽⁴⁾ OV C 65, 17.03.2006.

⁽⁵⁾ OV C 110, 17.05.2006.

sadarbība. Attiecībā uz Baltajā grāmatā izvirzītajiem priekšlikumiem Komisija 2006. gada 16. maijā nolēma⁽⁶⁾ uzdot ekspertu grupai izvērtēt klientu mobilitāti attiecībā uz bankas kontiem.

4.4 Starptautiskais aspekts

4.4.1 Neapšaubāmi, atzinīgi vērtējams ir Komisijas tālejošais mērķis, saskaņā ar ko ES jāuzņemas vadoša loma standartu noteikšanā starptautiskajā līmenī. Turklāt saskaņā ar Dohas sarunu kārtā izteiktajiem ieteikumiem EESK pauž cerību, ka Eiropa virzīs visattīstītākās valstis, lai tās sniegtu atbilstīgu tehnisko un finansiālo atbalstu mazāk attīstītajām valstīm attiecībā uz regulējuma un īstenošanas jautājumiem, kas saistīti ar noslēgtajiem līgumiem un pieņemtajiem standartiem. Laikā, kad progresē starptautiskā integrācija, jāņem vērā arī tādu vājāko tautsaimniecību vajadzības, kas ir atkarīgas no ieguldījumiem.

Briseļē, 2006. gada 5. jūlijā

EESK uzskata, ka Komisijai jāņem vērā šīs vajadzības pārrunu un dialoga laikā ar citām augsti attīstītām valstīm.

4.4.2 EESK aktīvi atbalsta Komisiju, kā arī citas Eiropas iestādes atbalsta cīņā pret jebkura veida noziedzību, kas citastarp bieži ir saistīta ar starptautisko terorismu, un ir apņēmies apkarot finanšu sistēmu izmantošanu noziedzīgām darbībām. Pastāv dažādi ekonomisko noziegumu veidi — uzņēmumu un komerciāla krāpšana, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana, izvairīšanās no nodokļu maksāšana vai korupcija. Finanšu pakalpojumu aprīte bieži tiek izmantota, lai īstenotu noziedzīgos nolūkus. EESK aicina finanšu iestādes iespēju robežās atbalstīt atbildīgās iestādes, kurām savukārt pietiekami jāņem vērā finanšu iestādes norādījumi. Ja kompetentās iestādes informēs finanšu iestādes par pasākumiem, ko tās veikušas, pamatojoties uz finanšu iestādes sniegto informāciju par aizdomīgiem darījumiem, tām būs lielāka motivācija arī turpmāk veikt un palielināt nepieciešamos centienus.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas

priekšsēdētāja

Anne-Marie SIGMUND

⁽⁶⁾ 2006/355/EK: Komisijas lēmums (2006. gada 16. maijā) par ekspertu grupas izveidošanu klientu mobilitātei attiecībā uz bankas kontiem (OV L 132, 19.05.2006.).